

ДОВІДКА

Про підсумки роботи підприємств житлово-комунального господарства області у 2021 році

Департаментом житлово-комунального господарства та паливно-енергетичного комплексу Кіровоградської обласної військової адміністрації проведено аналіз фінансово-господарської діяльності 147-ми житлово-комунальних підприємств.

Станом на 01 січня 2022 року на підприємствах житлово-комунального господарства середньооблікова чисельність працівників в еквіваленті повної зайнятості складала 4275 осіб, з них:

у теплоенергетиці зайнято 1172 працівника,

у водопровідному господарстві – 1188 працівників;

у каналізаційному господарстві – 772 особи;

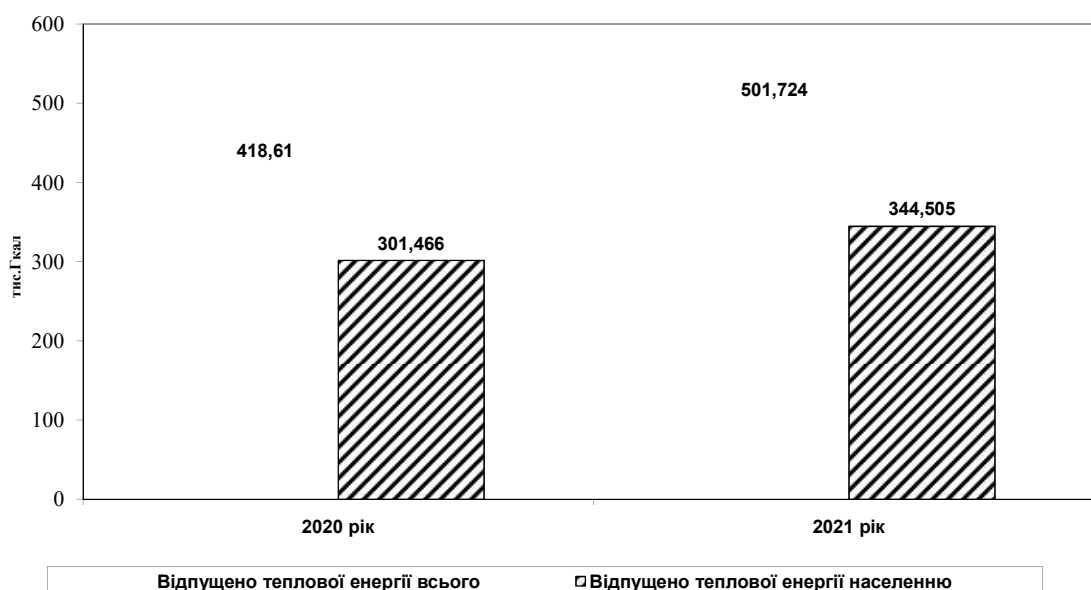
у житловому господарстві – 868 працівників (78 працівників які надають послугу з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій та 790 працюючих, які зайняті в наданні послуги з управління багатоквартирним будинком);

275 працівників, які надають послугу з поводження з побутовими відходами.

За підсумками 2021 року підприємствами області, що надають послугу з постачання теплової енергії, відпущено теплової енергії 501,724 тис.Гкал., що на 19,9 % або 83,11 тис.Гкал більше ніж у минулому році.

Населенню відпущено теплової енергії 344,505 тис.Гкал., що на 14,3 % або на 43,039 тис.Гкал більше ніж у 2020 році.

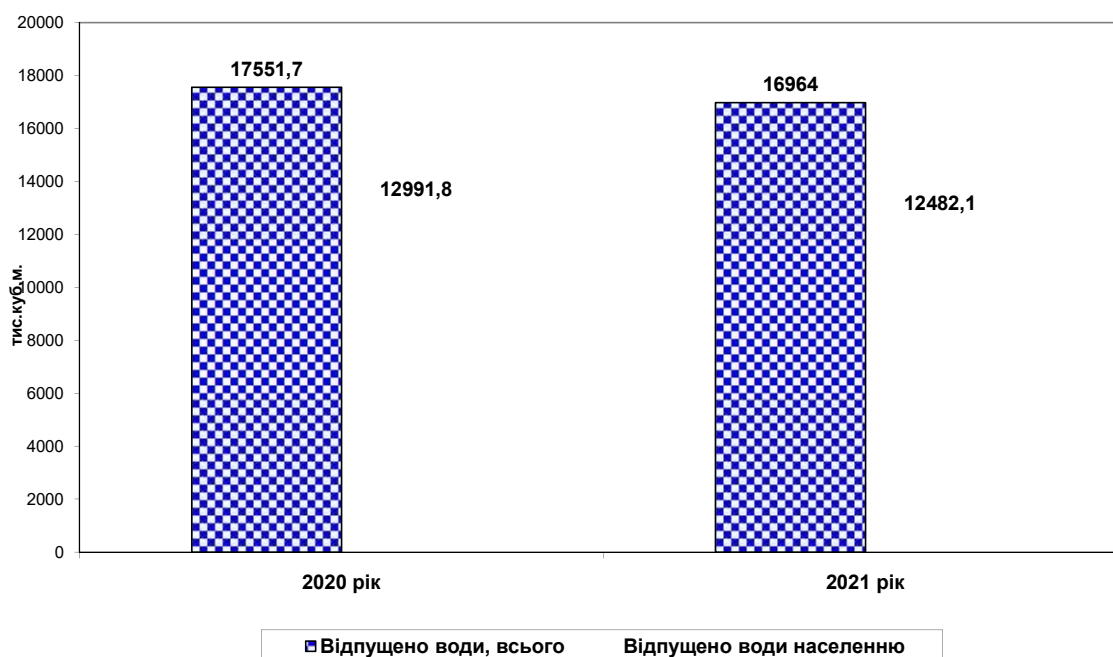
Виробництво теплової енергії (тис.Гкал)

Підприємствами, які надають послуги з централізованого водопостачання, у 2021 році відпущено води менше на 587,7 тис.куб.м, або на 3,3 % порівняно з 2020 роком. Так, усім категоріям споживачів відпущено 16964 тис.куб.м. води.

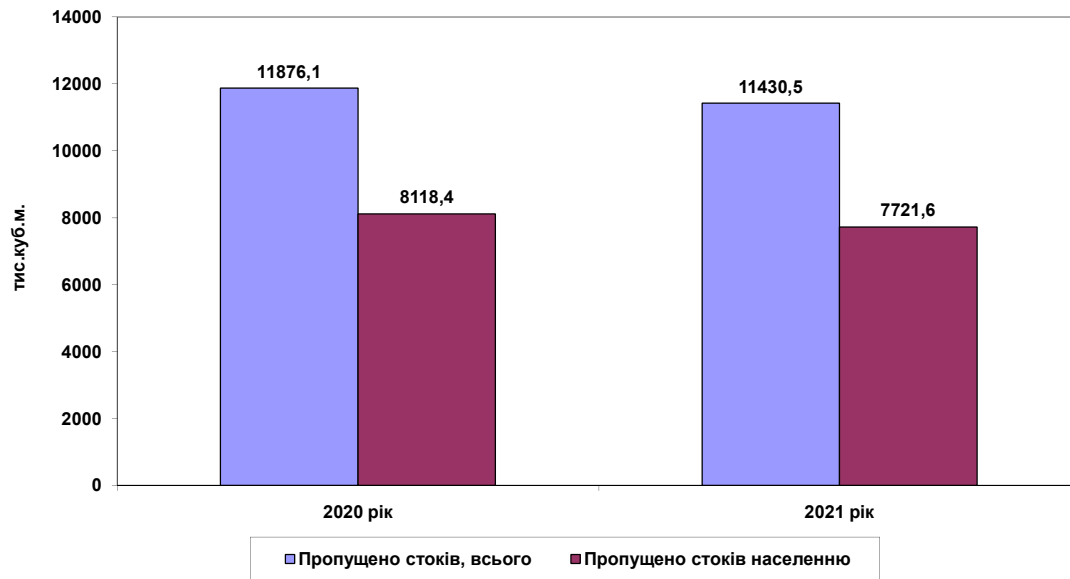
Населенню надано послуг з централізованого водопостачання 12482,1 тис.куб.м., що менше на 509,7 тис.куб.м, або на 3,9 % порівняно з минулим роком.

Відпущено води споживачам, тис.куб.м.

Також, порівняно з 2020 роком, спостерігається зменшення пропуску стічних вод усім категоріям споживачів на 445,6 тис.куб.м., або 3,8 %. Населенню надано послуг з централізованого водовідведення на 396,8 тис.куб.м, або на 4,9 % менше ніж у 2020 році.

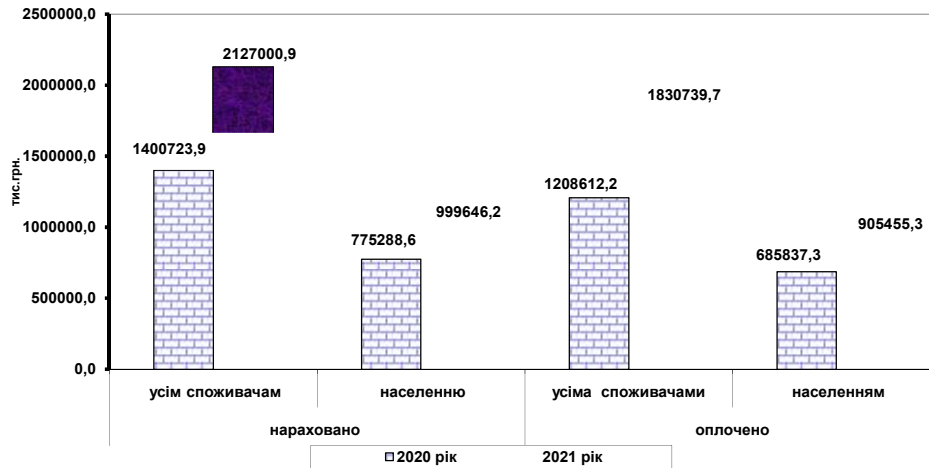
Пропущено стоків, тис.куб.м.

За підсумками 2021 року житлово-комунальними підприємствами області реалізовано послуг з постачання теплової енергії, централізованого водопостачання та водовідведення, з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій, з управління багатоквартирним будинком, з поводження з побутовими відходами на суму 2127000,9 тис.грн. (без ПДВ), або 151,9 % до відповідного періоду минулого року (1400723,9 тис.грн. (без ПДВ)). Оплачено послуг усіма споживачами 1830739,7 тис.грн. (без ПДВ), або на 51,5 % більше ніж у 2020 році (1208612,2 тис.грн. (без ПДВ)).

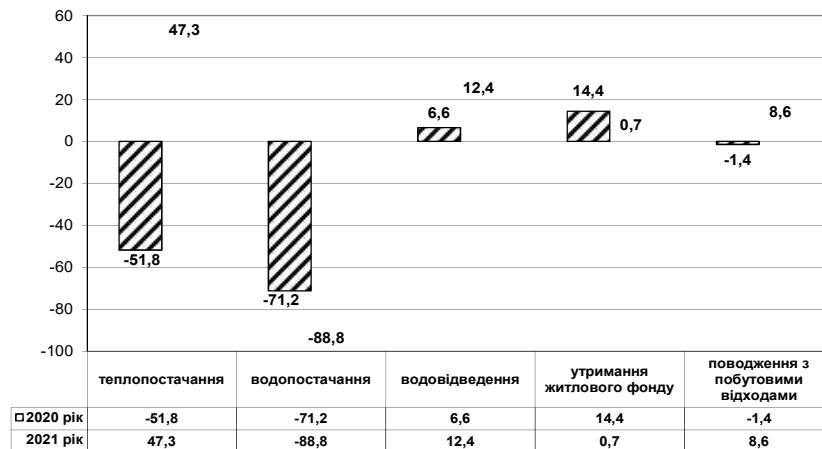
Населенню реалізовано послуг з постачання теплової енергії, централізованого водопостачання та водовідведення, з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій, з управління багатоквартирним будинком, з поводження з побутовими відходами на суму – 999646,2 тис.грн. (без ПДВ), або 128,9 % (за відповідний період минулого року – 775288,6 тис.грн. (без ПДВ)), оплачено послуг населенням – 905455,3 тис.грн. (без ПДВ), або 132 % (у 2020 році 685837,3 тис.грн. (без ПДВ)).

Обсяг послуг, наданий житлово-комунальними підприємствами у 2020 та 2021 роках, (тис.грн.)

Фінансовий результат діяльності житлово-комунальних підприємств від надання послуг з: постачання теплової енергії, централізованого водопостачання та водовідведення, з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій, з управління багатоквартирним будинком, з поводження з побутовими відходами у 2021 році – збиток у сумі 19,8 млн.грн., що на 83,5 млн.грн., або в 5,2 рази скорочення збитків у порівнянні з минулим роком (2020 рік - збиток у сумі 103,4 млн.грн.).

Фінансовий результат діяльності підприємств житлово-комунального господарства за 2021 рік згідно з формою №1 С (звіт про витрати на виробництво послуг) в млн.грн.

Аналізуючи результати діяльності підгалузей житлово-комунального господарства з прибутками спрацювали підприємства, що надають послуги з: постачання теплової енергії – 47,3 млн.грн. (у 2020 році збиток 51,8 млн.грн.);

централізованого водовідведення – 12,4 млн.грн. проти 6,6 млн.грн. у 2020 році;

поводження з побутовими відходами – 8,6 млн.грн. (у 2020 році збиток 1,4 млн.грн.);

утримання житлового фонду – 0,7 млн.грн. проти 14,4 млн.грн. у 2020 році.

Підприємства, що надають послуги з централізованого водопостачання отримали збитки в сумі 80,8 млн.грн., що на 17,6 млн.грн., або 24,7 % більше ніж у січні-грудні 2020 року (71,2 млн.грн.).

Серед підприємств водопровідного господарства найбільші збитки має ОКВП "Дніпро-Кіровоград" – 87,7 млн.грн. (64,8 млн.грн. у минулому році). Загалом у 2021 році від надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення збитки по підприємству становили 77,1 млн.грн. проти 52,2 млн.грн. у 2020 році.

Основним чинником, що вплинув на збитковість підприємства, є здійснення в бухгалтерському обліку переоцінки основних засобів до справедливої вартості при переході на Міжнародні стандарти ведення фінансової звітності та, відповідно, збільшення бухгалтерської амортизації. В той же час, у діючому тарифі розрахунок амортизаційних відрахувань проведено за вимогами Податкового кодексу України, відповідно до Порядку формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення.

Так, у 2021 році амортизація розрахована за вимогами Податкового кодексу України склала 28433,75 тис.грн., бухгалтерська амортизація відповідно – 88911,34 тис.грн.

Довідково. На кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства в 2021 році – загальний збиток, який становить – 32244,11 тис.грн. додатково вплинули отримані інші операційні доходи, у тому числі дохід від курсової різниці в сумі 48870,83 тис.грн. та понесені операційні витрати, у тому числі витрати від курсової різниці 9121,70 тис.грн.

Збитки отримали підприємства, що надають послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій 5,1 млн.грн. (у 2020 році збиток 4,4 млн.грн.).

Це пояснюється тим, що з 10 червня 2018 року вступив в силу Закон України "Про житлово-комунальні послуги" в частині регулювання послуги з управління багатоквартирним будинком. Наразі Законом не визначено послуги з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій, натомість передбачено, що до житлово-комунальних послуг відноситься житлова послуга – послуга з управління багатоквартирним будинком. Відповідно до Закону України "Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку" визначено три форми управління багатоквартирним будинком:

самостійне управління багатоквартирним будинком співвласниками;
управління багатоквартирним будинком управителем;
управління багатоквартирним будинком об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ).

Тому, згідно з вказаними Законами переважна більшість співвласників багатоквартирних будинків обрали нову форму управління багатоквартирним будинком.

Аналізуючи результати діяльності 24-ох підприємств від надання послуг з управління багатоквартирним будинком за 2021 рік, то 15 з них спрацювали прибутково. Загалом сума прибутків за 2021 рік досягла 5,8 млн.грн. проти 18,7 млн.грн за 2020 рік.

Підприємства, які у 2021 році надавали послуги з поводження з побутовими відходами спрацювали з прибутками, сума прибутків становить 8,6 млн.грн. (у 2020 році збитки склали 1,4 млн.грн.).

Слід зазначити, що у 2021 році підприємства комунальної теплоенергетики спрацювали з прибутками – 47,3 млн.грн. (у 2020 році збитки у сумі 51,8 млн.грн.).

Це пояснюється тим, що метою забезпечення погашення заборгованості теплопостачальних підприємств за спожитий природний газ у 2021 році здійснювались заходи щодо реалізації положень Закону України № 1730 від 03 листопада 2022 року "Про заходи, спрямовані на врегулювання заборгованості теплопостачальних та теплогенеруючих організацій та підприємств централізованого водопостачання і водовідведення" в частині укладання договорів реструктуризації заборгованості.

Крім того, у 2021 році на виконання Закону України від 14 липня 2021 року № 1639 "Про заходи, спрямовані на подолання кризових явищ та забезпечення фінансової стабільності на ринку природного газу" теплопостачальними підприємствами КП "Теплоенергетик" Кропивницької міської ради, КП "Теплокомуненерго" Олександрійської міської ради, СП ТОВ "Світловодськпобут" м. Світловодськ та КП "Долинське міське комунальне господарство" Долинської міської ради проведено взаєморозрахунки за рахунок коштів державного бюджету з різниці між фактичними витратами та встановленими тарифами для населення та бюджетних установ, яка виникла у період з 01 січня 2011 року до 01 червня 2021 року на суму 357,2 млн. грн. Проведені взаєморозрахунки дозволили погасити заборгованість теплопостачальних підприємств перед НАК "Нафтогаз України" за спожитий природний газ.

За січень-грудень 2021 року порівняно з минулим роком зросла середня фактична собівартість виробництва послуг з централізованого водопостачання на 21,2 %, централізованого водовідведення – 30,2 %, постачання теплової енергії – 44,8 %, утримання житлового фонду – 10,9 %.

Період	Собівартість			
	Водопостачання, грн./куб.м	Водовідведення, грн./куб.м	Теплопостачання	Утримання житлового фонду
2020 рік	21,98	13,94	1641,97	3,070
2021 рік	26,633	18,152	2377,97	3,404
%	121,2	130,2	144,8	110,9

Собівартість виробництва житлово-комунальних послуг постійно збільшується через підвищення цін на пально-мастильні матеріали, зростання вартості енергоносіїв (природного газу та електроенергії), законодавчо встановленого рівня мінімальної заробітної плати та інших складових витрат.

Довідково, у порівнянні з минулим роком вартість 1 кВт електроенергії 1 та 2 класів для ОКВП «Дніпро-Кіровоград» зростає на 10,2 % та 17,2 % відповідно.

Період	Вартість електроенергії, грн./кВт (без ПДВ) 1 класу	Вартість електроенергії, грн./кВт (без ПДВ) 2 класу
станом на 01.01.2022 р.	2,3814	3,3226
станом на 01.01.2021 р.	2,1614	2,8348
Збільшення, %	110,2	117,2

30 вересня 2021 року між Кабінетом Міністрів в особі Прем'єр-міністра України, Міністра розвитку громад та територій та Міністра енергетики, АТ "НАК "Нафтогаз України", Офісом Президента України, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування, "Асоціацією міст України" та Палатою місцевих влад Конгресу місцевих та регіональних влад підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері постачання тепла та гарячої води у опалювальному сезоні 2021/2022 року .

Меморандум зафіксував тарифи на тепло в опалювальному сезоні 2021/2022 року на рівні минулорічних, а держава, зі свого боку, зобов'язалася спрямувати до місцевих бюджетів додаткові кошти для фінансової підтримки підприємств теплопостачання.

У документі також зафіксовано ціни природного газу для теплопостачальних підприємств на виробництво теплової енергії для постачання теплової енергії різним категоріям споживачів. Зокрема, для категорії "населення" це 7420,0 грн. за тисячу кубічних метрів (з ПДВ та без вартості транспортування газу і послуг з розподілу), для бюджетних організацій - 13659,63 грн. за тисячу кубічних метрів (без ПДВ і вартості транспортування і послуг з розподілу). Саме дані фіксовані ціни на природний газ надали можливість теплопостачальним підприємствам сформувати тарифи на послуги з постачання теплової енергії для населення

та бюджетних установ на економічно-обґрунтованому рівні без їх підвищення в порівнянні з тарифами, що були встановлені на попередній опалювальний сезон.

Станом на 01 січня 2022 року законодавчо встановлений рівень мінімальної заробітної плати становить 6500 грн., який збільшився на 500 грн., або 8,3 % (на 01 січня 2021 року законодавчо встановлений рівень мінімальної заробітної плати становив 6000 грн.; на 01 січня 2020 року – становив 4723 грн.).

Собівартість виробництва 1 куб.м води у 2021 році збільшилась на 4,653 грн., порівняно до собівартості 2020 року, а саме:

за рахунок матеріальних витрат на 2,348 грн.,

витрат на оплату праці з відрахуваннями на соціальні заходи – 2,329 грн. та інших операційних витрат – 0,47 грн.

Водночас спостерігається зменшення витрат на амортизацію основних фондів на 0,50 грн. порівняно з минулим роком.

Також збільшилась собівартість виробництва 1 куб.м стоків, а саме: 2021 рік – 18,152 грн./куб.м. 2020 рік – 13,94 грн./куб.м.,

Збільшення відбулось за рахунок зростання витрат :

на електроенергію – 1,33 грн.;

інших матеріальних витрат на 0,244 грн.;

на оплату праці з відрахуваннями на соціальні заходи – 2,393 грн.,

амортизації основних фондів на 0,055 грн.;

інших операційних витрат на 0,188 грн.

У 2021 році збільшилася собівартість 1 Гкал послуг з виробництва теплової енергії на 736 грн. до собівартості минулого року (1641,97 грн.) за рахунок: витрат на оплату праці з відрахуваннями на соціальні заходи – 22,4 грн., амортизації – 1,03 грн.; матеріальних та інших витрат на 38,1 грн. та 92,96 грн. відповідно порівняно з 2020 роком.

Собівартість утримання житлового фонду збільшилася на 0,338 грн. до собівартості минулого року (3,066 грн.) за рахунок: матеріальних витрат – 0,09 грн.; витрат на оплату праці з відрахуваннями на соціальні заходи – 0,26 грн. Водночас спостерігається зменшення витрат за рахунок амортизації та інших витрат на 0,006 грн. та 0,01 грн. відповідно.

Рівень відшкодування середньозваженими тарифами (без ПДВ) середньої фактичної собівартості комунальних послуг по підприємству

послуга	у цілому по підприємству (доходи покривають витрати), %	
	2020 рік	2021 рік
теплопостачання	88,9	63,1
водопостачання	78,5	72,9
водовідведення	98,6	95,8

Рівень відшкодування фактичної собівартості на виробництво житлово-комунальних послуг середньозваженими тарифами станом на **01 січня 2022 року**:

послуга	населенням, %	бюджетними споживачами, %	комерційними споживачами, %
теплопостачання	68,8	179,6	152,1
водопостачання	74,4	75	75,3
водовідведення	93,9	103	95,6
утримання житлового фонду	95,7	x	100,0

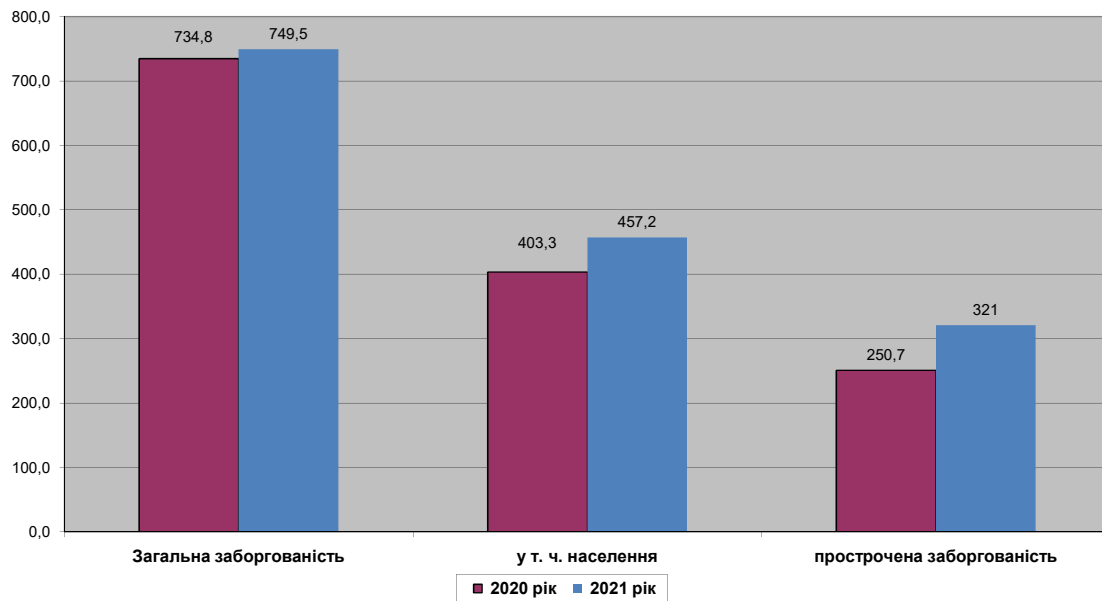
Основним механізмом соціального захисту населення області, як загалом в Україні, є програма житлових субсидій.

У 2021 році тисяч 85 тисяч сім'ям надано житлових субсидій на житлово-комунальні послуги на суму 967,9 млн.грн. (у 2020 році 92,8 тисяч сім'ям на суму 724,9 млн.грн.).

Встановлені тарифи, які не відшкодовують собівартість виробництва послуг, невчасна та не у повному обсязі оплата житлово-комунальних послуг споживачами спричиняють недостатність обігових коштів у підприємств житлово-комунального господарства.

Загальна дебіторська заборгованість підприємств житлово-комунального господарства збільшилась на 2%, або на 14,7 млн. грн. порівняно з 2020 роком і станом на 01 січня 2022 року складає 749,5 млн. грн., у тому числі дебіторська заборгованість населення 457,2 млн.грн. проти 403,3 млн.грн. станом на 01 січня 2021 року. Прострочена дебіторська заборгованість збільшилася на 70,3 млн.грн., або 28 % порівняно з простроченою заборгованістю станом на 01 січня 2021 року і станом на 01 січня 2022 року становить 321 млн.грн., або 42,8 % до загального обсягу дебіторської заборгованості.

Загальна дебіторська заборгованість підприємств житлово-комунальної сфери, (млн.грн.)

Найбільший обсяг боргу в загальній сумі дебіторської заборгованості мають теплопостачальні підприємства – 231,3 млн.грн., або 30,9 % до загального обсягу дебіторської заборгованості, та підприємства водопровідно-каналізаційного господарства – 109,3 млн.грн., або 14,6 % до загального обсягу.

Для зменшення дебіторської заборгованості за житлово-комунальні послуги підприємствами-надавачами послуг проводиться претензійно-позовна робота.

Так, станом на 01 січня 2022 року подано 18105 позовів до фізичних осіб на суму 116,2 млн.грн. (станом на 01 січня 2021 року – 15710 позовів на суму 82,7 млн.грн.), розглянуто 14534 позови на суму – 65,7 млн.грн. (станом на 01 січня 2021 року – 13017 позовів на суму – 47,9 млн.грн.), утримано – 18,0 млн.грн. (станом на 01 січня 2021 року 15 млн.грн.).

До юридичних осіб подано 365 позовів на суму 45,7 млн.грн. (станом на 01 січня 2021 року подано 312 позовів на суму 36,5 млн.грн.), розглянуто 331 позов на суму – 26,2 млн.грн. (станом на 01 січня 2021 року 292 позови на суму – 23,3 млн.грн.), утримано – 15,9 млн.грн. (станом на 01 січня 2020 року 12 млн.грн.).

Загальна кредиторська заборгованість станом на 01 січня 2022 року складає 1699,5 млн.грн., у тому числі за товари, роботи, послуги – 1245,7 млн.грн., або 73,3 % до обсягу кредиторської заборгованості. У порівнянні з відповідним періодом минулого року загальна кредиторська заборгованість збільшилась на 317,3 млн.грн. або на 23 %, яка станом на 01 січня 2021 року складала 1382,2 млн.грн., (у т. ч. за товари, роботи, послуги 819,9 млн.грн., або 59,3 % до обсягу кредиторської заборгованості).

Обсяг простроченої кредиторської заборгованості станом на 01 січня 2022 року складає 440,8 млн.грн., або 25,9 % до обсягу загальної кредиторської заборгованості і збільшився на 88,1 млн.грн., або 25 % до обсягу боргу на 01 січня 2021 року (352,7 млн.грн.).

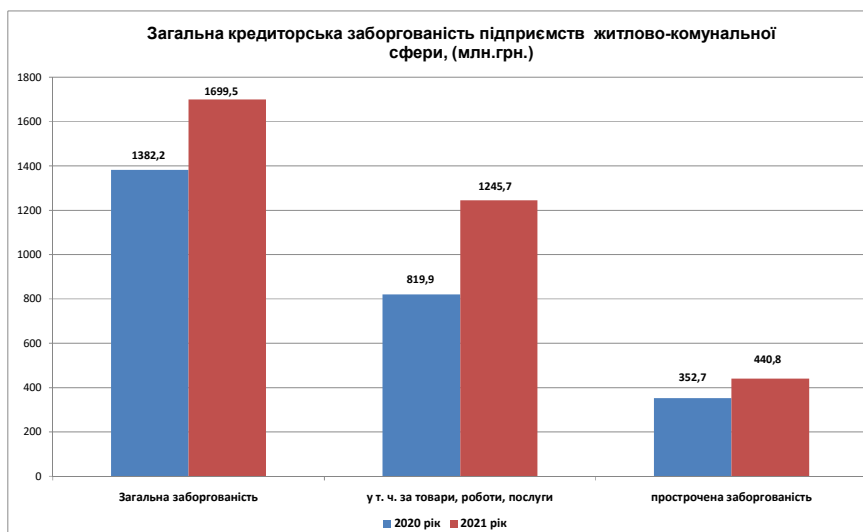
Найбільша питома вага у загальній сумі кредиторської заборгованості належить підприємствам теплопостачання – 352,5 млн.грн. (280,9 млн. грн. станом на 01.01.2021), або 20,7 % та підприємствам водопровідно-каналізаційного господарства – 291 млн.грн. (224,3 млн.грн. станом на 01.01.2021), або 17,1 %. Серед підприємств житлово-комунальної сфери найбільшу кредиторську заборгованість мають:

КП "Теплоенергетик" – 907,3 млн.грн., або 53,4 % до загального обсягу кредиторської заборгованості;

ОКВП "Дніпро Кіровоград" – 287,8 млн.грн, або 16,9 % до загального обсягу кредиторської заборгованості;

СП ТОВ "Світловодськпобут" – 202,2 млн.грн., або 11,9 % до загального обсягу кредиторської заборгованості;

КП "Теплокомуненерго" Олександрійської міської ради – 150,3 млн.грн., або 8,8 % до загального обсягу кредиторської заборгованості.

Органи місцевого самоврядування встановлюють економічно необґрунтовані тарифи та всупереч вимогам законодавства не передбачають видатки у місцевих бюджетах, на відшкодування різниці в тарифах між затвердженим розміром тарифів на комунальні послуги та економічно обґрунтованими витратами на їх виробництво або фінансову підтримку підприємствам житлово-комунального господарства.

Так, у 2020 році в місцевих бюджетах передбачалися видатки на підтримку житлово-комунальних підприємств у сумі 372,7 млн.грн. (184,5 млн.грн. у 2020 році), у тому числі:

на розвиток житлово-комунальних підприємств – 160 млн.грн. (51,8 млн.грн. у 2020 році);

фінансову допомогу для відшкодування витрат від операційної діяльності підприємств – 199,3 млн.грн. (124,8 млн.грн. у 2020 році)

дотацію на різницю між затвердженими тарифами та економічно обґрунтованими витратами на виробництво послуг – 13,4 млн.грн. (7,9 млн.грн. у 2020 році)

Станом на 01 січня 2022 року профінансовано 364,5 млн.грн., або 97,8 %. (станом на 01 січня 2021 року профінансовано 179 млн.грн., або 97 %), у тому числі:

на розвиток житлово-комунальних підприємств – 155,5 млн.грн., або 97,2 % (47,7 млн.грн., або 92,1% у 2020 році);

фінансову допомогу для відшкодування витрат від операційної діяльності підприємств – 195,6 млн.грн., або 98,1 % (123,7 млн.грн., або 99,1 % у 2020 році);

дотацію на різницю між затвердженими тарифами та економічно обґрунтованими витратами на виробництво послуг – 13,4 млн.грн. або 100 % (7,6 млн.грн. або 96,2 % у 2020 році).
